

VAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

HAYVANCILIK İŞLETMELERİNİN ŞEHİR DIŞINA ÇIKARILMASI İÇİN KÜMELENME MODELİ “ORGANİZE HAYVANCILIK BÖLGESİ”

1-ŞEHİR İÇİ HAYVANCILIĞININ MEVCUT DURUM ARAŞTIRMASI

2013 Yılı Aralık ve Ocak aylarında hizmet alımı yoluyla gerçekleştirildi. Nehil Tarımsal Danışmanlık Ltd. Şti. firmasından KDV dahil 13.500 TL bedelle hizmet alımı yapıldı.

Çalışma Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü rehberliğinde gerçekleştirildi. Çalışma ile işletmelerin ölçekleri, dağılımları, faaliyet türleri, yem olanakları, barınak büyüklükleri v.b. bilgiler detaylı olarak alındı ve analiz edilerek rapor haline getirildi.

Çalışma kapsamında 28 mahallede 1.341 adedi aktif olmak üzere toplam 1.567 adet işletme tespit edildi ve incelendi.

Çalışmada öne çıka en önemli başlıklar;

- Şehir içinde 1.341 adedi aktif olmak üzere toplam 1.567 adet hayvancılık işletmesi mevcuttur.
- Hayvan barınaklarının %60'ı 5 mahallede (Bostaniçi, Seyrantepe, Hacıbekir, Eminpaşa ve Beyüzümü) yer almaktadır.
- Şehir içinde faaliyet gösteren hayvancılık işletmelerindeki toplam hayvan varlığı 18.769 Büyük Baş ve 79.277 Küçük Baş'tır.
- İşletmelerin faaliyet türüne göre dağılımı; %49 Büyük Baş, %37 Küçük Baş ve %14 karma işletmelerdir.
- Büyükbaş hayvancılık işletmelerinin ortalama ölçeği 20 Baştır.
- Küçükbaş hayvancılık işletmelerinin ortalama ölçeği 116 Baştır.
- Büyük Baş hayvancılık işletmelerinden, kapasitesi 21 ve üzeri olan 124 işletme (% 19) toplam büyükbaş hayvan mevcudunun %81'ine sahiptir.
- Küçük Baş hayvancılık işletmelerinden, kapasitesi 50 baş üzeri olan 444 işletme (%65), toplam küçük baş hayvan mevcudunun %91'ine sahiptir.

Sorunun Çözümü İle İlgili İşletmelerin Görüş Ve Yaklaşımları

- Tüm işletmeler şehir içi hayvancılığının Van kent merkezi için bir sorun olduğunu kabul etmektedirler.
- İşletmelerin kent dışına çıkarılması gerektiği hususunda mutabakat var.
- Şehir dışında tek bölgede değil birden çok bölgede toplulaştırma yapılması görüşü hakimdir.
- Toplu hayvancılık bölgelerinde faaliyetlerin bireysel ve birbirinden bağımsız olması fikri hakimdir. (Örgütlenmeye fikri benimsenmiyor).
- Toplu Hayvancılık Bölgelerinin tesisi ile ilgili yaklaşımları;
 - Yer tahsis edilsin barınakları biz yaparız. (Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi)
 - Yer tahsis edilsin ve barınaklar için kredi/destek verilsin
 - Yer verilsin, barınaklar yapılsın, taşınalım.

2. TOPLU HAYVANCILIK BÖLGELERİ ÜST YAPI MODÜL PROJELERİ 3D GENEL YERLEŞİM PLANLARI YAPILDI

a) TARIMA DAYALI ORGANİZE HAYVANCILIK BÖLGESİ (TDİOSB)

Kurulacak olan TDİOSB, şehir içindeki büyükbaş hayvancılığın ağırlığının % 80'nini çözebilecektir. 20 Baş ve üzeri ölçekli büyük baş hayvancılık işletmeleri en az 50 baş ölçek kapasitesi ile bu bölgeye taşınabilecek.

Büyük Baş Besicilik İşletmeleri :

15.000 Büyükbaş besi kapasiteli 100 adet işletme. İşletmelerin dağılımı aşağıdaki gibi olacak.

- 100 baş kapasiteli 50 adet işletme
- 200 baş kapasiteli 50 adet işletme

Süt Sığırcılığı İşletmeleri

5.500 süt sığırcılığı kapasiteli toplam 47 adet işletme. İşletmelerin dağılımı aşağıdaki gibi olacak.

- 50 baş kapasiteli 20 adet süt sığırcılığı işletmesi
- 100 baş kapasiteli 20 adet süt sığırcılığı işletmesi
- 300 baş kapasiteli 5 adet süt sığırcılığı işletmesi

500 baş kapasiteli 2 adet süt sığırcılığı işletmesi

b) BÜYÜK BAŞ BESİCİLİK BÖLGELERİ

2.1.BOSTANIÇI TOPLU BESİCİLİK BÖLGESİ(BESİ+SÜT): 100 ADET İŞLETME (10-20 BAŞ KAPASİTELİ)

2.2.HACİBEKİR TOPLU BESİCİLİK BÖLGESİ(BESİ+SÜT): 70 ADET İŞLETME (10-20 BAŞ KAPASİTELİ)

2.3.BEYÜZÜMÜ TOPLU HAYVANCILIK BÖLGESİ (BESİ+SÜT): 80 AD. İŞLETME (10-20 BAŞ KAPASİTELİ)

c) TOPLU KOYUNCULUK BÖLGELERİ

3.1. HACİBEKİR KOYUCULUK BÖLGESİ : 150 ADET İŞLETME (200-400 KAPASİTELİ)

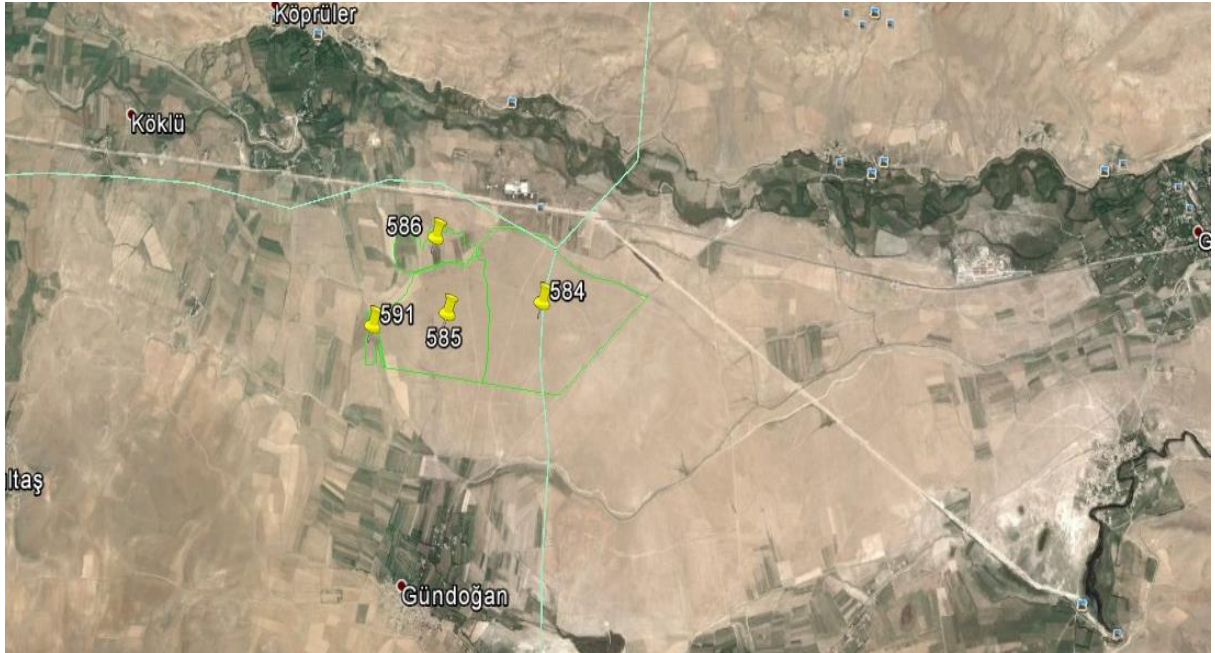
3.2. SÜPHAN KOYUCULUK BÖLGESİ : 80 ADET İŞLETME (200-400 KAPASİTELİ)

3.3. BOSTANIÇI KOYUCULUK BÖLGESİ : 100 ADET İŞLETME (200-400 KAPASİTELİ)

3. TOPLU HAYVANCILIK BÖLGELERİ İÇİN ALTERNATİF YERLER

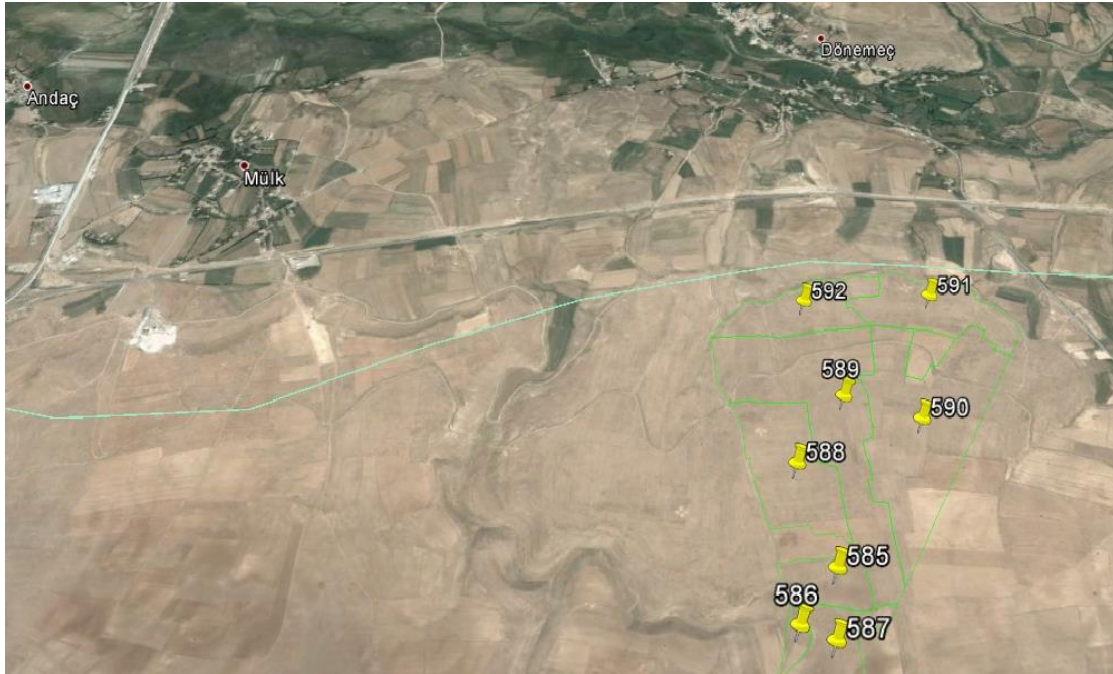
3.1.GEVAŞ/GÜNDOĞAN, GÜRPINAR/SAKALAR, EDREMIT/KÖPRÜLER MAH.

İlçe	Mah.	Parsel No	Pafta No	Cinsi	Alanı (Dekar)
Gevaş	Gündoğan Mah.	875	VAN L 50 B 17 d	Mera	2275
Gevaş	Gündoğan Mah.	874	VAN L 50 B 17 d 16 c	Mera	601
Gevaş	Gündoğan Mah.	873	VAN L 50 b 16 c	Mera	232
Gürpınar	Sakalar Mah.	998	L50B17C	Mera	450
Gürpınar	Sakalar Mah.	995	L50B17C	Mera	583
Gürpınar	Sakalar Mah.	994	L50B17C	Mera	369
Gürpınar	Sakalar Mah.	993	L50B17C	Mera	275
Gürpınar	Sakalar Mah.	991	L50B17C	Mera	872
Gürpınar	Sakalar Mah.	990	L50B17C	Mera	93
Gürpınar	Sakalar Mah.	998	L50B17C	Mera	95
Edremit	Köprüler Mah.	584	L 50 B 17 d	Mera	1581
Edremit	Köprüler Mah.	585	L 50 B 17d L 50 B 16 c	Mera	973
Edremit	Köprüler Mah.	586	L 50 B 17d L 50 B 16 c	Mera	221
	TOPLAM				8620

3.2. GÜRPINAR İLÇESİ KIZILTAŞ MAHALLESİ

Sıra No	Parsel No	Pafta No	Cinsi	Alanı (Dekar)	Mevkii
1	586	L50a20d-20c	Mera	15,5	Azizok Deresi
2	587	L50a20c-20d	Mera	83,5	Azizok Deresi
3	589	L50a20c-20d	Mera	347	Azizok Deresi
4	591	L50a20b-20c	Mera	162	Azizok Deresi
5	585	L50a20c-20d	Hazine	52	Azizok deresi
6	588	L50a20c-20d	Hazine	155	Azizok deresi
7	590	L50a20c	Hazine	347	Azizok deresi
8	592	L50a20b-20c-20a	Hazine	142	Azizok deresi
Toplam				1.304	

3.3. TUŞBA İLÇESİ GÖLLÜ/TABANLI MAHALLELERİ

Sıra No	Parsel No	Pafta No	Cinsi	Miktarı Dekar
1	556	Van K 50c03a	Mera	468
2	557	Van K 50c02b	"	492
3	558	Van K 50c02b	"	763
4	565	Van K 50c02b	"	684
Toplam				2.408

3.4. TUŞBA İLÇESİ YUMRUTEPE/YENİ KÖŞK MAHALLELERİ

Parsel No	Pafta No	Cinsi	Miktarı Dekar	Hududu ve Diğer Bilgiler
777/1	07c, 12b,a	Mera	2.515	Hududu: K:220, 212, 221, 223, 227, 229, 242, 243, 244 nolu parseller. G: Ziraat Meslek Lisesi hududu D: Yeniköşk köyü hududu. B : Ziraat Meslek Lisesi hududu. Eğim %30-40 Toprak yapısı kumlu tınlı, Toprak derinliği 15-20 cm
Toplam			2.515	

VAN TARIMA DAYALI İHTİSAS ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ
(BÜYÜK BAŞ SÜT VE BESİ)
PROJE ÖNERİSİ ÖN RAPORU

1. PROJENİN ADI

TARIMA DAYALI İHTİSAS ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ (BÜYÜK BAŞ SÜT VE BESİ)

2. AMACI

İlimiz için Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi (TDİOSB) iki başlık altında değerlendirilmektedir.

- 1.) İlimizde şehir içinde faaliyet gösteren hayvancılık işletmelerinin şehir dışına çıkarılarak, hem sürdürülebilir bir hayvancılık faaliyeti yapmalarını sağlamak hem de şehir içinde yapılan hayvancılıktan kaynaklı çevre ve şehircilik sorunlarının giderilmesi amaçlanmaktadır.
- 2.) 50 Büyük Baş ve üzeri kapasiteye sahip hayvancılık işletmeleri ve bu kapasite üzerinde yeni işletme kuracak olan olan yatırımcıların, organize ve kontrol edilebilir bir bölgede yarı örgütlü bir yapı ile sürdürülebilir bir faaliyet yapmalarının sağlanması.

3. GEREKÇE

3.1.Şehir İçinde Faaliyet Gösteren Hayvancılık İşletmeleri

Van İli Merkez İlçelerinde Şehir içinde 1.341 adedi aktif olmak üzere toplam 1.567 adet hayvancılık işletmesi mevcuttur.

Şehir içinde faaliyet gösteren hayvancılık işletmelerindeki toplam hayvan varlığı 18.769 Büyük Baş ve 79.277 Küçük Baş'tır.

Büyükbaş hayvancılık işletmelerinin ortalama leği 20 Baştır.

Büyük Baş hayvancılık işletmelerinden, kapasitesi 21 ve üzeri olan 124 işletme (% 19) toplam büyükbaş hayvan mevcudunun %81'ine sahiptir.

Kurulacak olan Tarıma Dayalı Organize Hayvancılık Bölgesinde ncelikli olarak Şehir içinde faaliyet gösteren, kapasitesi 21 ve üzeri olan 124 adet büyük baş hayvancılık işletmesinin en az 50 baş kapasite ile yer alması hedeflenmektedir. Bu işletmelerin taşınması ile Şehir içinde faaliyet gösteren işletmelerdeki büyük baş hayvan varlığı %81 azalacaktır.

3.2. Hayvancılığın Artan Önemi

Ülkemizde son 10 yılda kırmızı et üretim hızı süt üretimi hızının altında kalmıştır. 2013 yılında Ülkemizde 18 milyon ton süt ve 370 bin ton kırmızı et üretimi gerçekleştirilmiştir. Kırmızı et üretimi yüksek maliyet baskısı altında arzu edilen gelişimi sağlayamamıştır. Ülkemizde et üretim maliyetleri Avrupa Birliği ülkeleri ortalamasına göre ortalama %40 daha yüksektir. Sektör, süt sektörüne bağlı olarak planlanmıştır. İşletmeler dana tedarikinde sıkıntılar yaşamaktadır. Hammadde ve damızlık fiyatlarındaki istikrarsızlık üreticileri sektörün dışına itmektedir. Çiftçi eğitimi yetersiz ve örgütlenme kapasitesi düşüktür. Sayılan nedenlerle Ülkemizde kırmızı et üretiminde önemli bir açık devam etmektedir.

Özellikle 2007 yılında süt fiyatlarının aşırı düşmesi sonucu 800.000'den fazla süt ineğinin kesime verilmesi, krizin habercisi olmuştur. Bu da, 2010 yılında yoğun olarak yaşanan kırmızı et sorununun kaynağının, süt hayvancılığında yaşanan sıkıntıdan kaynaklandığını göstermektedir. Bu nedenle özellikle süt işletmelerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Zira süt hayvancılığını geliştirmeden damızlık düve sorununu da et sorununu da çözmek mümkün değildir.

Türkiye'de son yıllarda büyükbaş hayvancılıkta yapısal dönüşüm yaşanmaktadır. Özellikle büyük çiftliklerin (100 ve üstü büyük baş) ve buna bağlı olarak kültür ırklarının toplam hayvan varlığı içindeki ağırlığı artmaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesi ve özelde İlimiz çok yüksek bir hayvancılık potansiyeline sahiptir. Bu potansiyelin harekete geçirilmesi gerekmektedir. Ülkemizdeki işletmelerin büyük çoğunluğu küçük aile işletmelerinden oluşmakta, dolayısıyla verimli olmaktan uzaktır. Maliyet, verim ve kalite olarak istenen standartların yakalanması ancak optimum büyüklükte, modern işletmelerinin kurulması ile mümkündür.

Van İlinde kırmızı et üreten büyükbaş besicilik işletmelerinin çoğu 30 baş ve altında kapasiteye sahiptir. İlde 30-250 baş kapasiteye sahip işletme sayısı 183 adettir. (IPARD programı, 2007-2013)

Başarılı bir hayvancılık için temel koşullar uygun hayvan barınaklarının olması, hayvan besleme ve sürü yönetimidir. İlimizde hayvancılık sektöründe görülen en önemli sorunlar bu hususlardan kaynaklanmaktadır.

Tarımsal üretimde pazarlama konusu üretimden daha önemli bir husustur. Yapılan araştırmalarda Ülkemizin kırmızı et üretiminde arzın talebi karşılamadığı ve yaklaşık %30 oranında açık olduğu görülmüştür. Bu da kırmızı etin yurt içi pazarında da önemli bir üstünlüğe sahip olduğunu göstermektedir.

3.3. Hayvancılık İşletmelerinin Küçük Olması

Ülkemiz genelinde olduğu gibi Van ilinde de hayvancılık aile işletmeciliği şeklinde yapılmaktadır. Aileler kendi hayvansal protein ihtiyaçlarını karşılamak için 2-3 baş hayvan beslemektedir. İlimiz genelinde bulunan büyük baş hayvancılık işletmelerinin % 76'sı 10 başın altında kapasiteye sahiptir. Hayvancılığın geliştirilebilmesi için, bir sektör olarak algılanması ve entansif üretime geçilmesi gereklidir.

3.4. Deprem Sonrası Hayvan Barınaklarının Hasar Görmesi

İlimizde meydana gelen depremler nedeniyle genel olarak yapı stoku büyük hasar görmüştür. En fazla hasar gören yapılar hayvan barınakları olmuştur. İlimizde 9.725 adet hayvan barınağı deprem nedeniyle ağır hasar görmüştür. Deprem sonrası köylerde Başbakanlık Toplu Konut İdaresi tarafından konutlar ile beraber küçük aile işletmeleri için hayvan barınakları da yapılmıştır. Ortalama 5-10 büyük baş kapasiteli olan bu barınaklar kırsal alanda hayvancılığın aile çiftçiliğinin sürdürülebilirliğine yöneliktir. Daha büyük işletmeler ve işletmesini büyütme isteyenler için ise mevcut barınakların ağır hasarlı olması oldukça önemli bir problem olmaya başlamıştır.

Ayrıca hayvancılık işletmelerinin önemli bir kısmı Merkez İlçelerinde şehir içinde faaliyet yapmaktadır. Şehir yerleşimi içinde yer alan bu hayvancılık işletmelerinin daha modern ve toplu hayvancılık bölgeleri şeklinde yeniden yapılandırılması önem arz etmektedir.

3.5. Başarılı İşletme Örneklerinin Az Olması

Geçmiş yıllarda hayvancılığın geliştirilmesi için bir çok program uygulanmıştır. Ancak bunlardan arzu edilen başarı sağlanamamıştır.

Bugün de, özellikle büyük baş hayvancılık için bir çok destek mekanizması geliştirilmiştir. Uygulanan programların da katkısı ile hayvancılığa ilgi artmıştır. Hayvancılık yatırımlarını yapanlar ise geleneksel üretim şekillerini biraz geliştirerek yatırımlarını gerçekleştirmektedir. Yapılan yatırımlar hem yatırım hem de işletme döneminde bilinçli yürütülemediğinden istenen başarı elde edilememektedir. Bu da; kendi yatırımlarının atıl kalmasının yanında daha büyük bir tehlikeye neden olmakta, negatif bir çarpan etki oluşturmaktadır.

Tarım Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi ile işletmeler için profesyonel rehberlik ve teknik destek sağlayacak mekanizmalar kurulacak. Ayrıca kümelenme modeli ile hem bölge girişimcilerinin zayıf olduğu örgütlenmede kaynaklanan olumsuzluklar giderilecektir. Yatırımcılar bölgede uzman bir kadro rehberliğinde faaliyetlerini sürdürecektir. Gerek yatırım ve gerekse de işletme döneminde yatırımların başarılı yürütülmesi ve hayvancılık desteklemelerinin verimli kullanılması bölge dışında diğer yatırımcılar için de yol gösterici olacaktır.

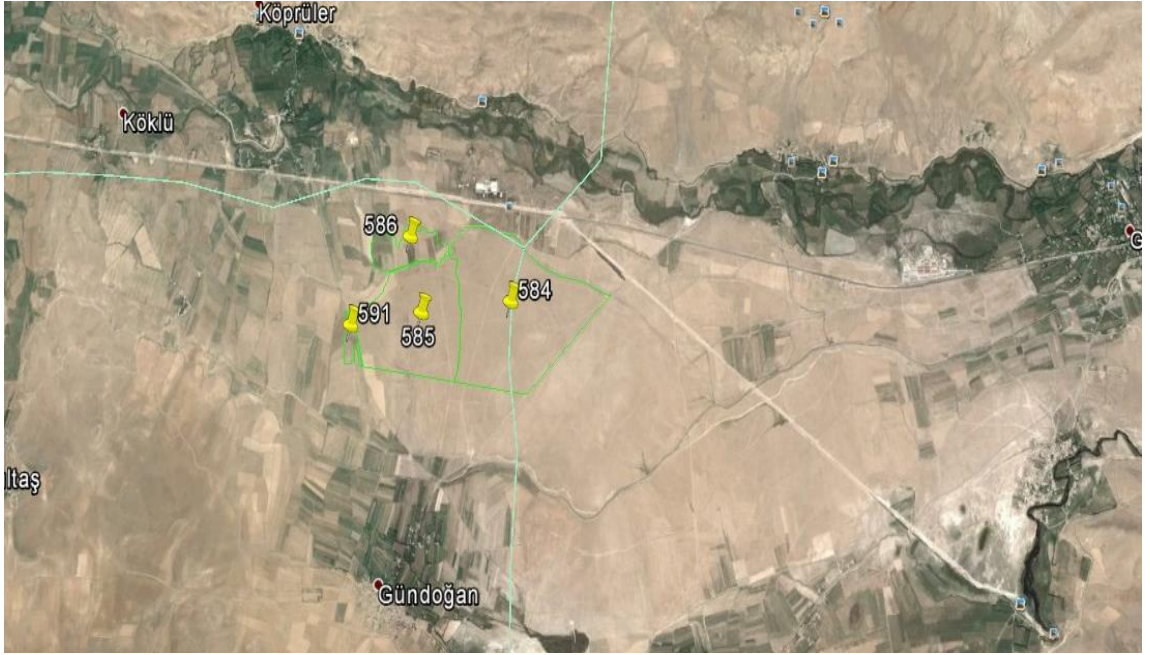
4. PROJE UYGUMA METODOLOJİSİ

Tarım Dayalı İhtisas Organize Hayvancılık Bölgesi ile; hayvansal üretim yapan işletmelerin, yeni teknolojileri uygulayabilen, yeterli büyüklükte, alt yapısı sağlanmış, süt, et ve damızlık ürünlerini sağlıklı olarak ve yeteri miktarda üreten işletmeler olması sağlanacak. Bu amaçla; özel sektör, kamu, sivil toplum ve üniversitenin katılımı ile bir yönetim ve organizasyon geliştirilecek.

5. YER SEÇİMİ

Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi için tespit edilen yer Van İli Gürpınar-Edremit sınırında Gündoğan-Sakalar-Köprüler mahalleleri arasında kalan arazidir. Arazi ile ilgili bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

İlçe	Mah.	Parsel No	Pafta No	Cinsi	Alanı (Dekar)
Gürpınar	Gündoğan Mh.	875	VAN L 50 b 17 d	Mera	2275
Gürpınar	Gündoğan Mh.	874	VAN L 50 b 17 d 16 c	Mera	601
Gürpınar	Gündoğan Mh.	873	VAN L 50 b 16 c	Mera	232
Gürpınar	Sakalar Mah.			Mera	2.200
Edremit	Köyrüler	584	L 50 B 17 d	Mera	1581
Edremit	Köyrüler	585	L 50 B 17d L 50 B 16 c	Mera	973
Edremit	Köyrüler	586	L 50 B 17d L 50 B 16 c	Mera	221
	TOPLAM				8.083

5.1.Yer Seçim Gerekçeleri

- Arazinin mera vasıflı olması
- Şehrin gelişim ve yerleşim alanında yer almaması
- Yoğun yerleşim bölgelerinden uzak olması
- Su, enerji ve ulaşım sorununun olmaması
- Arazinin geniş olması ve yem bitkileri üretimine de uygun büyüklükte olması
- İlin geniş çayır ve mera alanlarının bulunduğu bölgede olması
- Hayvancılığın gelişim potansiyelinin yüksek olduğu bölgede bulunması
- Aynı anda hem süt hem de besi organize hayvancılık bölgesi yapımına uygun olması
- Van İlinin çayır ve meralarının %60'ını oluşturan Gürpınar, Başkale ve Çatak İlçelerin için kavşak niteliğinde olması

6.TARIMA DAYALI ORGANİZE HAYVANCILIK BÖLGESİ KAPASİTE TASARIMI

6.1.Büyük Baş Besicilik İşletmeleri :

15.000 Büyükbaş besi kapasiteli 100 adet işletme. İşletmelerin dağılımı aşağıdaki gibi olacak.

- 100 baş kapasiteli 50 adet işletme
- 200 baş kapasiteli 50 adet işletme

6.2. Süt Sığırcılığı İşletmeleri

5.500 süt sığırcılığı kapasiteli toplam 47 adet işletme. İşletmelerin dağılımı aşağıdaki gibi olacak.

- 50 baş kapasiteli 20 adet süt sığırcılığı işletmesi
- 100 baş kapasiteli 20 adet süt sığırcılığı işletmesi
- 300 baş kapasiteli 5 adet süt sığırcılığı işletmesi
- 500 baş kapasiteli 2 adet süt sığırcılığı işletmesi

6.3. Hayvan Pazarı

6.4. Mezbahane:

6.5. Soğuk Hava Deposu

6.6.Süt Fabrikası

6.7.Yem Fabrikası

6.8.İdari Birimler

7. PROJE ÇIKTILARI

Yıllık kırmızı et üretimi	: 4.500 Ton
Yıllık süt üretimi	: 22.000 Ton
Yıllık kesilen hayvan sayısı(BB)	: 30.000 BB
Yıllık kesilen hayvan sayısı (KB)	: 90.000 KB
Toplam Yatırım Tutarı	: 260 Milyon TL
Toplam İstihdam	: 450 Kişi
Yıllık Gayri Safi Üretim Değeri (TL)	:110 Milyon TL

HACİBEKİR TOPLU BESİCİLİK PROJESİ

Mimar Mehmet Akif SUBAY
Mimar Abdulvahap GÜVENER

HACİBEKİR TOPLU SÜT BÖLGESİ PROJESİ

Mimar Mehmet Akif SUBAY
Mimar Abdulvahap GÜVENER

